

NAGRADA IN PRIZNANJA IZIDORJA CANKARJA V LETU 2023

Utemeljitev

Nagrado Izidorja Cankarja prejme dr. Blaž Resman, znanstveni svetnik v pokoju, za življenjsko delo pri raziskovanju starejše likovne umetnosti na Slovenskem

Dr. Blaž Resman, doma in v tujini uveljavljeni vrhunski umetnostni zgodovinar, je izkazal znanstveno odličnost z izjemnimi dosežki, ki bistveno nadgrajujejo dosedanje vedenje v stroki ter v marsičem pomenijo radikalen preobrat v raziskovalnem postopku in pojmovanju umetnostnega razvoja. Odlikujejo ga znanstvenokritični pristop, inovativnost, kompleksna raziskovalna metoda, posluš za slogovne odtenke, jezikovna izbrušenost in izredna razgledanost. Njegovo raziskovalno področje je zelo široko, v glavnem pa se osredotoča na umetnost novega veka, zlasti baročno. Posega v vse zvrsti umetnosti, najbolj sistematično pa se že več desetletij posveča preučevanju baročnega kiparstva, kjer je dosegel izjemne rezultate in postal absolutna in hkrati mednarodno uveljavljena avtoriteta.

Znanstveni svetnik in dolgoletni sodelavec Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU, je dr. Blaž Resman sodeloval tudi v pedagoškem procesu na Oddelku za umetnostno zgodovino FF Univerze v Mariboru v prvih letih njegovega delovanja in s tem odločilno pripomogel k vzpostavitvi študija umetnostne zgodovine na mariborski univerzi.

V okviru Umetnostnozgodovinskega inštituta je skupaj s sodelavko doc.dr. Heleno Seražin metodološko zasnoval serijo *Umetnostna topografija Slovenije*. Bil je soustanovitelj in dolgoletni urednik inštitutske znanstvene revije *Acta Historiae artis Slovenica*, pri kateri je še vedno član uredniškega odbora, bil je član uredniškega odbora inštitutske zbirke *Opera Instituti Artis Historiae* in revije *Umetnostna kronika*, sodeloval je pri urejanju drugih monografskih publikacij in bil kot ekspert angažiran tudi pri redakciji in pisanju gesel za *Enciklopedijo Slovenije*, *Saurjev Allgemeines Künstlerlexikon* in *Novi Slovenski biografski leksikon*.

Znanstvene objave dr. Resmana sodijo med temeljna dela slovenske umetnostne zgodovine. Od kapitalnih je treba izpostaviti znanstveni monografiji *Barok v kamnu* (1995) in *Kiparstvo poznega baroka na Gorenjskem* (2006). S prvo, v kateri je na novo osvetlil na Slovenskem delujoče beneške mojstre in beneško orientirano domačo kamnoseško produkcijo, je zbudil velik odmev med tujimi, zlasti italijanskimi strokovnjaki, med domačimi, predvsem mlajšimi kolegi pa sprožil interes za ta segment naše dediščine. Z drugo monografijo je zapolnil veliko vrzel v poznavanju umetnostnega patrimonija na področju gorenjske regije, kjer je iz anonimnosti rešil vrsto spomenikov. Kiparstvu je dr. Resman posvetil tudi vrsto specialnih znanstvenih študij in razprav, mdr. o Francescu Robbi, Angelu Puttiju, baročnih kamnitih oltarjih na Kranjskem, oltarni opremi ljubljanskih cerkva, kiparjih v Krškem in drugo. Znanstveno je obdelal tudi posamezna poglavja baročne arhitekture. Za

najrevolucionarnejši rezultat velja njegova kritična razprava o stavbenikih Mačkih, v kateri je ovrgel dotlej v stroki že desetletja uveljavljeno razlago o enem samem arhitektu, ko je dokazal, da gre za več oseb s tem priimkom, in izdvojil dejanski stavbni delež Gregorja Mačka (*Mački*, 2003).

Za izjemne dosežke na področju raziskovalnega baročnega kiparstva in arhitekture (za monografiji *Barok v kamnu* in *Kiparstvo poznega baroka na Gorenjskem*) je leta 2007 prejel priznanje Izidorja Cankarja, leta 2009 pa Zlati znak ZRC SAZU.

Dr. Blaž Resman, čigar objave so zanesljiv znanstveni vir tako za raziskovalce in pedagoge kot tudi za spomeniškovarstvene, restavratorske, muzejske in galerijske ustanove, je med poklicnimi kolegi in tudi strokovnjaki iz drugih humanističnih področij cenjen kot dragocen in nesebičen konzultant in mentor. Njegov nenadomestljivi ekselentni prispevek na področju raziskav fundamentalnih tem naše stroke ga uvršča med nosilne stebre slovenske umetnostne zgodovine.

Priznanje Izidorja Cankarja v letu 2023 prejme dr. Katri Meke za študijo in razstavni projekt Fortunat Bergant (1721–1769)

Slikar Fortunat Bergant je od »odkritja« med obema vojnoma in še posebej po razstavi, ki jo je pripravila Anica Cevc leta 1951 in poglobljeni in metodološko izredno zanimivi monografiji Franceta Steleta leta 1957 veljal za najbolj »slovenskega« in »domačega« med vsemi kranjskimi baročnimi slikarji. Po pomembnih objavah Ksenije Rozman, ki je v 1970. tih letih razrešila vprašanje slikarjevega rimskega šolanja in se lotila analize njegovega portretnega slikarstva, se je pravzaprav zdelo, da je slikar odlično raziskan. Kljub temu je spomladi 2021z natančno raziskavo slikarjevega dela in virov, ki so bili na voljo, Katri Meke uspelo pripraviti odlično študijo), naslovljeno z Jakopičevim citatom »To je vendarle naš človek. Ima nekaj, kar nam je sorodno«, ki je Berganta na novo predstavila slovenski umetnostnozgodovinski javnosti. Razrešila je problem njegovih del v Liki (o katerih je pred tem izčrpno pisala prav Ksenija Rozman), saj je na podlagi virov lahko dokazala, da je nekaj let bival v Senju ob jadranski obali.

S študijo, skrbno napisanimi kataložnimi enotami in vsebinsko postavitvijo razstave, ki je bila na ogled v Narodni galeriji od 11. marca do 13. junija 2021, je postavila vzorec za nadaljnje monografske predstavitve umetnikov.

Priznanje Izidorja Cankarja v letu 2023 prejmeta prof. dr. Matej Klemenčič in prof. dr. Enrico Lucchese za organizacijo in izvedbo mednarodnega simpozija *Patrons, Intermediaries and Venetian Artists in Vienna and Imperial Domains (1650–1750)* in uredništvo istoimenske znanstvene monografije

Zbornik razprav na 500 straneh iz različnih zornih kotov obravnava odnose med beneškimi umetniki in med naročniki ter posredniki na Dunaju in v Svetem rimskem cesarstvu v obdobju med 1650 in 1750. Simpozij in knjiga sta rezultat projekta *Seal of Excellence*, ki ga je Enrico Lucchese imel na Oddelku za umetnostno zgodovino in na Mednarodnem središču za primerjalne zgodovinske raziskave Filozofske fakultete v Ljubljani. Poleg izjemno skrbnega uredniškega dela in prestižnega nabora predavateljev in avtorjev 25 prispevkov iz sedmih držav (Avstrija, Belgija, Češka, Hrvaška, Italija, Nemčija, Slovenija) je treba posebej izpostaviti metodološki pristop. Medtem ko se starejše publikacije v evropskem kontekstu pogosto posvečajo naročnikom in umetnikom ter njihovim medsebojnim odnosom, so v zborniku *Patrons, Intermediaries and Venetian Artists in Vienna and Imperial Domains (1650–1750)* posebej izpostavljeni posredniki med umetniki in naročniki, nabor tem pa presega ozke umetnostnozgodovinske raziskave in posega tudi na področja uprizoritvene umetnosti, ki je bila v baroku neločljivo povezana z likovnimi umetniki in njihovimi naročniki. Prav zato je zbornik tudi izšel v zbirki *Storia dello Spettacolo*, ki jo je zasnoval Siro Ferrone, emeritirani profesor zgodovine gledališča na florentinski univerzi.

Izjemno pomemben je tudi geografski prostor, s katerim se prispevki ukvarjajo v povezavi z delovanjem beneških umetnikov in posrednikov. Neizogibna je pri tem bila razprava o odnosu med dvema pomembnima umetnostnima središčema, med Benetkami in Dunajem, ter razprava o odnosu center-periferija, ki je izjemno aktualna v umetnostnozgodovinskih razpravah.

Priznanje Izidorja Cankarja v letu 2023 prejme – Oddelek dokumentacija – arhiv Moderne galerije in kustosinje Jana Intihar Ferjan, Bojana Rogina in Teja Merhar, za izjemni prispevek k oblikovanju, hranjenju in proučevanju arhiva podatkov na področju likovne/vizualne umetnosti 20. in 21. stoletja na Slovenskem.

Oddelek za dokumentacijo-arhiv Moderne galerije že vse od ustanovitve leta 1971 s sistematičnim in neprekinjenim delom oblikujejo arhiv in hemeroteko slovenskih likovnih umetnikov ter razstavišč. Od leta 1089 gradijo digitalno bazo podatkov (RazUme) o dogajanju na področju vizualne umetnosti 20. in 21. stoletja na Slovenskem. Zbrani podatki in gradivo predstavljajo neprecenljiv, edinstven in javno dostopen vir za preučevanje umetnosti. Oddelek je prvi in najpomembnejši naslov za vsakogar, ki se želi spoznati z delom umetnikov in razstavišč na Slovenskem ter nedvomno predstavlja izjemno vrednost za umetnostnozgodovinsko stroko, tako doma kot v tujini. Nenazadnje zaposlene kustosinje in umetnostne zgodovinarke na oddelku – Jana Intihar Ferjan, Bojana Rogina in Teja Merhar – to dokazujejo tudi z uspešnim mednarodnim sodelovanjem. Oddelek je namreč dolgoletni član mednarodne platforme [EAN European art archive](#), mreže arhivov sodobne umetnosti, ki omogoča skupno iskanje podatkov o umetnosti 20. in 21. stoletja po vseh bazah članov platforme. Z deljenjem podatkov o slovenskih umetnikih, razstaviščih in dogodkih na področju likovnih/vizualnih umetnosti pri nas, na skupni

platformi umeščajo njihovo dejavnost v evropski prostor in spodbujajo raziskave o slovenski umetnosti in njenih povezavah tudi v tujini.